

*А. О. Смирнова,
студентка V курсу 6 групи
Слідчо-криміналістичного інституту,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ У СИСТЕМІ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ

Громадські роботи як вид покарання з'явився в Україні відносно нещодавно, він закріплений Кримінальним кодексом України (далі – КК України), прийнятим 2001 р. Громадські роботи в сучасному розумінні вперше були введені до Кримінального кодексу Швейцарії в 1971 р. і застосовувалися тільки щодо неповнолітніх правопорушників у віці від 7 до 18 років. Пізніше громадські роботи в Швейцарії стали призначатися як основне покарання неповнолітнім і як додаткове – дорослим у деяких кантонах країни. У 1975 р. громадські роботи як санкція, альтернативна тюремному ув'язненню, була введена в Англії і Уельсі. Поступово це покарання разом з іншими нев'язничими санкціями отримало широке застосування в багатьох країнах. Сьогодні вони використовуються у Великій Британії, Данії, Швеції, Франції, Російській Федерації, Грузії та ін. [1, с. 96 – 97].

Громадські роботи полягають у виконанні засудженим у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, від яких визначають органи місцевого самоврядування (ч. 1 ст. 56 КК України). Громадські роботи встановлюються на строк від 60 до 240 годин і відбуваються не більш як 4 години на день. Неповнолітнім у віці від 16 до 18 років громадські роботи призначаються на строк від 30 до 120 годин (не більше 2 годин на день) [2, с. 46].

Розглядаючи законодавче визначення, слід зауважити, що суть цього виду покарання в тому, що таке покарання породжує безоплатну працю, яка є корисною для суспільства, тобто особи, яким призначено цей вид покарання, зобов'язані безоплатно виконувати суспільно корисні роботи. Суспільна користь виражається в тому, що вид робіт визначають органи місцевого самоврядування, виконуватись вони повинні на об'єктах комунальної власності і виключно на користь територіальної громади за місцем проживання засудженого [3, с. 119].

Таким чином, покарання у виді громадських робіт покладає на засудженого трудовий обов'язок, визначальною рисою якого є його безоплатність. Саме цей вид покарання, на нашу думку, сприяє профілактиці злочинності, ресоціалізації засудженого через залучення до суспільно

корисної праці.

Деякі автори зазначають, що слід конкретизувати положення нормативно-правових актів щодо переліку робіт, які можуть бути визначені як громадські роботи з метою покарання. Так, у Кримінальному та Кримінально-виконавчому кодексах України лише зазначається, що їх вид встановлюється органами місцевого самоврядування, проте не наводиться хоча б приблизного переліку таких робіт, які одночасно були б суспільно корисними і мали примусову природу, тобто містили б властивості кари. У кінцевому підсумку законодавець повинен знати, які види робіт найдоцільніше використовувати для досягнення мети, тобто кари, яка надасть можливості за допомогою правового регулювання сконцентрувати відповідні якості та властивості у певних їх видах, створити специфічні умови праці для засуджених осіб. Усе це сприятиме тому, що діяльність органів виконання покарання у виді громадських робіт стане більш предметною: вони залучатимуть засуджених не до праці як такої, а до виконання якісно визначених робіт, що мають певні каральні властивості [4, с. 105 – 106].

Слід наголосити, що громадські роботи як вид кримінального покарання передбачає наявність, у першу чергу, обмежень у сфері дозвілля, відпочинку особи, оскільки відбування цього покарання здійснюється у процесі трудової діяльності на користь суспільства у вільний від основної роботи або навчання час [5, с. 145].

КВК України визначено такий порядок реалізації покарання у виді громадських робіт: 1) облік засуджених до покарання у виді громадських робіт; 2) роз'яснення засудженим порядку та умов відбування покарання; 3) погодження з органами місцевого самоврядування переліку об'єктів, на яких засуджені відбувають покарання у виді громадських робіт; 4) здійснення контролю за додержанням засудженими порядку та умов відбування покарання у виді громадських робіт; 5) здійснення контролю за додержанням судового рішення власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом за місцем роботи засудженого та інші заходи, що здійснюються уповноваженим органом з питань пробації відповідно до ч. 5 ст. 36 КВК України.

Відповідно до ч. 3 ст. 56 КК України громадські роботи не призначаються особам, визнаним інвалідами першої або другої групи, вагітним жінкам, особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям строкової служби.

На думку О. В. Старкова і С. Ф. Мілюкова, наявність такої заборони повинна бути урівноважена введенням додаткових видів покарань, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства. До того ж у багатьох випадках

інваліди, особи, що досягли пенсійного віку, домогосподарки без особливого збитку для їх інтересів могли б виконувати роботи, що не вимагають витрат великих фізичних зусиль (робота з документацією в архівах, військоматах, органах соціального захисту, медичних установах, бібліотеках, здійснення диспетчерських і довідкових функцій з використанням домашніх телефонів тощо) [6, с. 61].

Аналіз санкцій статей Особливої частини КК України дозволяє дійти висновку, що громадські роботи як покарання зустрічаються дуже рідко і лише як альтернативне покарання, поряд з такими іншими видами, як штраф, позбавлення права посідати певні посади або займатися певною діяльністю, виправні роботи, арешт, обмеження волі.

На нашу думку, слід розширити перелік злочинів, за які передбачено покарання у виді громадських робіт, а також визначити цей вид покарання не тільки як основний, а і як додатковий, що значно розширить можливість його використання. При цьому слід зважати на те, що застосування громадських робіт як покарання є економічно вигідним для держави та важливим засобом виправного та виховного процесу.

З огляду на зазначене набувають актуальності подальші дослідження ефективності застосування громадських робіт як виду покарання та його впливу на засуджених, а також законодавчі зміни у цьому напрямку.

С п и с о к л і т е р а т у р и

1. Потильчак А. О. Окремі кримінологічні аспекти призначення громадських робіт як альтернативного виду покарання / А. О. Потильчак // Юридичний вісник. – 2011. – №1(18). – С. 96 – 99
2. Автухов К. А. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків : Право, 2014. – 152 с.
3. Кримінально-виконавчий кодекс України: науково-практичний коментар / А. Х. Степанюк, І. С. Яковець; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків: ТОВ «Одіссей», 2005. – 560 с.
4. Ткачова О. В. Виконання покарань у виді виправних і громадських робіт: монографія / О. В. Ткачова. – Харків: Право, 2010. – 192 с.
5. Яковець І. Оптимізація діяльності кримінально-виконавчої інспекції / І. Яковець // Інформація і право. – 2013. – № 2 (8). – С. 142 – 148.
6. Старков О. В. Наказание: уголовно-правовой и криминологический анализ / О. В. Старков, С. Ф. Милюков. – Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2001. – 461 с.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.